

ཨ། རོད་ཀྱི་བང་ག།

西藏唐卡

བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་རིག་དངོས་དོ་དམ་ཡུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་བསྐྱེད།

ཨ། རོད་ཀྱི་བང་ག།

FH67/08

40007

平
和
書
PDG

西藏唐卡

西藏自治区文物管理委员会编

文物出版社出版

(北京五四大街29号)

北京精美印刷厂印刷

文物出版社印刷厂

新华书店北京发行所发行

一九八五年一月第一版第一次印刷

787·1092·1/4 印张 25 统一书号 80168·13.50

定价：95元

新华书店
PDG

तस्यैव

题签

赵朴初

装帧

曹洁 仇德虎

摄影

王露 孙之常

编辑

黄逖

པོད་རིགས་ནི་རང་ཀླུ་ཏུ་ལོ་རྒྱུ་ཡུན་རིང་ལྷན་པའི་མི་རིགས་ཤིག་
ཡིན། པོད་རིགས་མི་དམངས་ཚོས་གསར་གཏོད་བྱས་པའི་འདུ་ལྷན་འབྲེ་
བའི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ནི་ཁྱད་ཏུ་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་ལུ་བཞག་
དངོས་རྒྱུ་ཀྱི་གལ་ཆའི་བྱུང་ཆ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བཟང་ག་ནི་པོད་རིགས་
ཀྱི་རིག་གནས་ཁོད་ཏུ་མྱོད་ལྷན་ལྷན་པའི་ཆོས་ལུགས་རྒྱ་ཆུང་གི་རིགས་
ཤིག་ཡིན།

པོད་ཀྱི་བཟང་ག་ནི་ཆོན་ཁ་ཅན་གྱི་གོས་ཆེན་ལས་གྲང་གསལ་བཏང་
བ་དང་སྒྲིལ་གྱི་བསྐྱར་བའི་རི་མོ་ཞིག་ཡིན། དེས་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་
དང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་པ། བྱུ་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ཆུང་གི་ཉམས་
འགྱུར་བཅས་ལྷན་ཡོད་པས་ཤོག་མཐའ་བར་གསུམ་ཏུ་པོད་རིགས་མི་.....
དམངས་ཚོས་རྩ་ཆའི་ནོར་བུ་ཞིག་ཏུ་བརྗེ་གི་ཡོད།

བཟང་གའི་གཞི་རྣམ་པ་རྒྱ་ཆོགས་ཡོད་ཅིང་། མང་ཆེ་བ་ནི་རས་དང་
ཤོག་བྱའི་ཤོག་ཆོན་གྱིས་བྲིས་པ་ཞིག་ཡིན། དེས་མ་ཆད་དུ་དྲོད་འཆིམ་
བྱུ་མ་དང་། འཕག་བྱུ་མ། གོས་ཆེན་བཀྲས་བཏགས་མ། གོས་སྒྲིག་
མ་སྐགས་ཀྱི་བཟང་གའང་ཡོད། ཆོན་བྲིས་ནི་གྲི་སྒྲིམ་སྟེང་རས་གཞི་རྒྱང་
ནས་སྒྲིན་རྒྱར་སྒྱུར་བའི་ཀ་རག་བྱུག་ཅིང་། རྩ་བ་འཆིམ་པོས་དབྱུར་ནས་
གཞི་འཆིམ་པོར་བྱུར་བའི་སྟེང་རི་མོ་བྲིས་པ་ཞིག་དང་། འཆིམ་བྱུ་མ་
ནི་མི་ཤར་སྒྲིལ་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་པར་བྱིན་བརྒྱབ་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རི་
ཁྱད་དང་། མི། མེ་རྟོག་འདབ་ཆགས། བཅིལ་ཁང་། ཤོག་ཆེགས་
ཅན་གྱི་ཁང་བཟང་སྐགས་པར་བྱིན་བརྒྱབ་པ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་དང་།

འཕག་བྱུ་མ་ནི་མི་ཤར་གྱིས་རྒྱ་སྒྲིན་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་མེ་རྟོག་.....
འབྱར་ཤོན་མ་ཞིག་ཡིན། གོས་སྒྲིག་མ་ནི་ཆོན་ཁ་ཅན་གྱི་གོས་ཆེན་སྒྲི་
ཆོགས་ལས་མི་ལ་སྐགས་པའི་རི་མོ་དུས་ནས་བསྒྲིགས་པ་ཞིག་ཡིན། གོས་
ཆེན་བཀྲས་བཏགས་ཀྱི་བཟང་གར་རྒྱ་སྒྲིན་སྒྲིལ་བའི་བྱེད་ཐབས་སྟེད་དེ་ཆོན་
ཁ་ཅན་གྱི་སྒྲིན་དེ་དག་གིས་རྒྱན་རིས་ཀྱི་རི་མོའི་དགོས་མཁོ་ལྟར་རྒྱ་དང་...
སྒྲིལ་སྒྲུབས་བསྐོས་རིས་དང་འབྲེ་བའི་ཉམས་འགྱུར་ལྷན་ཞིང་ཁམས་དངས་
ལ་འབྱར་ཤོན་གྱི་རྣམ་པ་ལྷན་ཡོད། མི་ཤར་ལས་འཕག་པའི་རི་མོའི་རྒྱ་
ཆུང་དེ་ནི་རང་ཀླུ་གི་དམིགས་བསལ་ཁྱད་ཆོས་ལྷན་པའི་བཟོ་རྩལ་ཞིག་
ཡིན་ཞིང་། བཟང་ག་དེ་དག་ལ་རི་མོའི་མཚན་བྱ་བ་ཏོད་སྒྲིག་ལེགས་པ་

དང་། ཞིབ་ཕྱ་བ། ཆོན་མདངས་བཟྱ་བ། སྒྲུས་ཀ་ལེགས་པ་བཅས་ལ་
བརྟེན་རྒྱན་རིས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་ལྷན་པ་དང་། ལ་ལར་
དུ་དྲང་ཆོས་གཞི་འབྲེ་མིན་གྱི་རི་མོའི་ཤོག་རིན་ཆེན་སྒྲི་ཆོགས་སྟེང་བརྒྱས་
གྱིས་བརྒྱན་སྒྲུབས་འདྲ་མདངས་རྣམ་པར་བཟྱ་ཞིང་དེ་བས་མཛེས་གྱིང་
ཡིད་ཏུ་འོང་བ་ཞིག་མཚན་བྱུང་། པོད་ཀྱི་བཟང་ག་འཕག་བྱུ་མ་མང་ཆེ་བ་
ནི་མིས་རྒྱུ་ནང་ཁྲུལ་ནས་ཆེད་མངགས་བཟོས་པ་ཞིག་དང་། དེའི་ནང་ནས་
མིང་རྒྱུ་རབས་ཀྱི་གྲོང་མ་གཡང་ཡོད་དང་། བྲིན་ཏུ་སྒྲུབས་པོད་ལ་དར་
ཁུལ་བྱང་མང་གོས་ཡིན། དེ་རྗེས་པོད་ཀྱིས་ཁྱད་ཐབས་གའཆིམ་བྱུ་མ་དང་
གོས་སྒྲིག་མ་བཟོ་བྱུ་ཀྱི་ཡོད། དེ་མིན་དུ་དྲང་སྟངས་ལེགས་པ་དེ་བར་
གསེགས་པའི་རྒྱ་བརྟན་བསྐོས་ཏེ་དར་གོས་སྟེང་པར་སྒྲངས་ནས་དེ་ལ་སྒྲི་
མདོག་གི་རྣམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་མདངས་སྒྲི་ཆོགས་སྒྲུས་གྱིང་མཛེས་
སྒྲུག་ཡིད་འོང་ལྷན་པའི་བཟང་ག་བཟོས་པ་དེ་རིགས་ལ་རི་མོ་འབྲེ་སྟེངས་
ཞིབ་ཕྱ་བ། བསྐོས་རྒྱུ་སྒྲུབས་ལེགས་པ། མཚལ་དང་སྒྲག་ཆས་པར་ལེན་
པ། ཆོན་བཏང་བ། གྲོང་གསལ་བཟོ་བ་སྐགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཁ་ཤས་བརྒྱད་
དགོས་ཀྱི་ཡོད།

བཟང་གའི་འབྱུང་ཁུངས་བཟང་ཕུན་ཏོགས་ཞིབ་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱ་
རྒྱ་ཡིན་མོད། འདིར་རི་མོའི་རྒྱ་ཆུང་ཤོག་ནས་བཤད་ན་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཏུ་
ལམ་ཕྱར་རྒྱུ་ཆོན་ནས་བཤད་ཆོག དེ་ཡང་ཆབ་མདོ་མཁར་རྩེ་རྩ་ཆས་
གསར་པའི་སྐབས་ཀྱི་གནད་ལྟུང་ནས་ཤོན་པའི་རིག་དངོས་ཤོག་གདོད་མའི་
སྒྲི་ཆོགས་ཀྱི་རི་མོའི་རྒྱ་ཆུང་མཛན་ཡོད་པ་དང་། སྒྲི་མའི་དུས་རབས་
བདུན་པའི་དུས་འགོར་ཕྱར་རྒྱུ་ཆུང་རབས་བྱང་ནས་བཅན་པོ་སྟེང་བཅན་
མཁ་པོས་(སྟེ་ལོ་༡༦༠༠ནས་༡༦༠༠བར་) པོད་ཡོངས་གཅིག་ཀྱིས་གནད་སྟེ་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་ལུ་གསར་པ་ཞིག་གཏོད་གནང་མཛད། སྟེ་རྩེ་དུ་བལ་བཟའ་ཁྱི་
བཅུན་དང་། རྒྱ་བཟའ་ལུན་གྱིང་གོང་རྩ་ཁབ་ཏུ་བསྐྱས་སྒྲུབས་ཆབ་སྟེད་
དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུར་ཤུགས་སྒྲིན་
ཐབས་པ་རེད། གོང་རྩ་གཉིས་པོད་ཏུ་ཐབས་སྐབས་རྒྱ་བལ་གཉིས་ནས་
སངས་རྒྱལ་ཆོས་དཔེ་དང་། བཟོ་རྩལ། སྒར་རྩིས། སྒན་གཞུང་བཅས་
འཛོམ་ཆེན་ཞིག་འབྱུང་ཡོང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ལག་ཤེས་པ་མང་པོ་ཞིག་
ཁྱིད་ཡོད་པར་བརྟེན་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་གྲོང་འཕེལ་འགོ་རྒྱུར་དག་མཚན་

ལྟན་པའི་སྐུ་ལ་འདྲེད་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཐོན་ཡོད། ལྷ་རྒྱལ་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་
 རྗེས་སུ་ཡུམ་བུ་སྒྲ་མཁར་དང་། ཅེ་པོ་བྱང་། ཡ་པོ་ཁ། བུ་མས་པ་མི་
 འབྱར་གྱིང་། མཆོམས་པོ་སྒྲ་རལ། བྲག་དམར། འཕང་ཐང་སྐགས་
 མཛེས་སྐྱག་ཡིད་འོང་ལྟན་པའི་པོ་བྱང་རིམ་བཞེན་བརྒྱན་པ་དེ་དག་གི་
 ཡར་ལས་ཀྱི་ཁྱོན་ནི་ལྷ་རྒྱལ་ལྷོང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། བརྗིད་ཆགས་ལྟ་
 བྱེད་པའི་པོ་བྱང་དེ་དག་ལ་མཛེས་ཀྱན་སྒྲས་ཆེད་རིམ་འབྲི་མཁན་
 ཡང་ལྷ་རྒྱལ་མང་བ་ཞིག་དགོས་སྐབས་བོད་ཀྱི་རི་མོའི་རྒྱ་ཆལ་གོང་
 འཕེལ་འགྲོ་རྒྱུ་ལྟར་འདྲེད་ཐེབས་པེས་རེད། རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མ་སྐྱ་ཤིང་ལྷ་
 པས་བཅུ་མས་པའི་(དཀར་ཆག་གེལ་དཀར་མེ་ལང་)ལས་(ཆོས་རྒྱལ་ཉིད་
 ཀྱི་གངས་མཆོལ་གྱིས་བྲིས་པའི་དབལ་ལྟ་མོའི་ཐང་སྐྱ་ནང་གི་མེ་མེས་
 མེམས་དཔའི་ཆལ་དུ་བྱས་ནས་ད་ལྟའི་འབྱར་སྐྱོལ་ཆགས་བརྗིད་པའི་ནམ་
 འབྱར་ཅན་འདི་ཉིད་མཆོལ་པ་ཁྱི་དཔོན་གྱི་དུས་སྐུ་ལ་སྐྱ་མགོ་བྱ་བ་ཞིས་
 བཞེངས། ཞེས་པར་ལྷ་རྒྱལ་ནང་བཅན་སྐུ་པོས་བྲིས་ཞེས་པའི་ཐང་ག་དེ་
 ད་ལྟ་མཐོང་རྒྱ་མེད་ནའང་བོད་ཀྱི་རི་མོའི་འཕེལ་རིམ་ལ་གཞིགས་ན་
 སྐབས་དེར་ཐང་ག་འབྲི་སྒྲུ་ཀྱི་རི་མོའི་རྒྱ་ཆལ་གསར་པ་ཞིག་ཐོན་པ་ནི་
 གཏན་འཁེལ་བྱས་ཆོག་དེ་ཡང་ཡུན་རིང་གོང་འཕེལ་བྱུང་བའི་ཐེབས་བྲིས་
 ཀྱི་རྒྱ་ཆལ་དེ་མང་གཞིར་བྱས་པ་མ་ཟད། དེ་ལས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་སངས་
 རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་བོད་དུ་དར་བར་བརྟེན་ཆོས་ལུགས་དང་འཕེལ་བའི་རི་མོའི་
 རྒྱ་ཆལ་ཡང་ཆབས་ཅིག་གོང་འཕེལ་བྱུང་བས་རེད། སྐབས་དེར་ཐེབས་བྲིས་
 ཁོ་ནས་སྐྱོ་ཆགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཆམ་མི་བྱུང་སྐབས་རང་གི་འདྲོད་སྒོ་
 ལྷ་རྒྱལ་ཐོས་ཆོག་པ་དང་། འཕེལ་བའི་ལ་ཉར་སྒྲ་བ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཤིལ་
 བསྐྱགས་ལའང་ཕན་པའི་ཐང་གའི་རི་མོའི་འབྲི་སྒྲུ་གསར་པ་དེ་ཐོན་པ་
 རེད། དེ་ནས་བཟུང་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་དར་ཁྲབ་ཆེ་བའི་བོད་ལ་ཐང་
 ག་དང་ཐེབས་བྲིས་ཀྱི་རི་མོའི་འབྲི་སྒྲུ་མི་འདྲ་བ་དེ་གཉིས་མཉམ་དུ་
 གོང་འཕེལ་བྱུང་ནས་བོད་ཀྱི་རི་མོའི་ལ་རྒྱས་ཐོག་ལྟ་བུ་ཆོག་མི་མེས་
 པའི་ནོར་བུའི་དོ་གལ་ལྟ་བུ་ཞིག་དུ་བྱུར།

རྒྱ་མོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་དུས་དཀྱིལ་ནས་དུས་རབས་དགུ་
 པའི་དུས་འགྲིའི་བར་ཁྱི་སྒྲོང་ལྟ་བུ་བཅན་དང་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་གྱི་སྐབས་སུ་
 ལྷ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་ཀྱིས་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ལ་རྒྱལ་
 རྒྱུར་བྱགས་ཆེན་བྱས་ནས་དགོན་པ་དུ་མ་བཏབ་པ་ལ་ཐེབས་བྲིས་དང་ཐང་
 གའང་དེ་དང་འཆམ་པའི་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད། ལྷ་རྒྱལ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་
 དུས་མཇུག་ལ་བཅན་པོ་སྒྲོང་དར་མས་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་སྐབས་ལྟ་
 དགོན་པ་མང་པོ་ཞིག་ཅེ་བཞག་དུ་བཏང་ནས་དགོན་པའི་ནང་གི་ཐེབས་
 བྲིས་དང་ཐང་ག་སྐགས་རིག་གནས་དངོས་རྒྱུ་ལའང་གཏོར་བཞིག་ཆབས་
 ཆེན་བྱུང་བ་རེད། དེ་རྗེས་དམག་འཁྲུག་ཡང་ཡང་བྱུང་བའི་རྒྱན་གྱིས་ལྷ་
 རྒྱལ་སྐབས་ཀྱི་ཐེབས་བྲིས་དེ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་བསམ་ཡས་སྐགས་
 གནའ་རབས་ཀྱི་དགོན་པའི་ནང་ནས་རགས་རིམ་དང་གནའ་བོའི་ཉམས་
 འབྱར་ལྟན་པའི་རི་མོ་རེ་བྱང་ལས་མཐོང་རྒྱ་མེད་པ་མ་ཟད། ལྟན་དབང་

གིས་གནས་སྐབས་པའི་ཐང་གའང་ཉ་ཅང་གིས་མཐོང་དགོན་པར་བྱར་པ་
 རེད།

རྒྱ་མོའི་དུས་རབས་དགུ་པའི་དུས་དཀྱིལ་དུ་ལྷ་རྒྱལ་རྒྱལ་རབས་
 ཅེ་མེད་དུ་སང་རྗེས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་འདི་ཉིད་དུས་ཡུན་རིང་བོའི་ནང་ཁ་
 བལ་དང་བཅད་བཟུང་གི་གནས་སུ་བྱར་བས་རྒྱ་ཆོགས་ཀྱི་དབལ་འབྱར་
 ལ་གཏོར་བཞིག་ཆབས་ཆེན་བྱུང་བ་དང་། རིག་གནས་གོང་འཕེལ་འགྲོ་
 ཆད་དེ་དལ་པོར་བྱར་རོ། ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་བོད་ས་གནས་ཀྱི་ས་རྒྱ་
 བདག་ཆེན་གྱིས་ཡོན་གོང་མའི་བཀའ་བཞེན་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་དོ་དམ་བྱེད་
 པ་དང་། ཡོན་གོང་མས་བསྐྱས་པའི་ཁྱི་སྐར་བཅུ་གསུམ་གྱི་འགོ་གཙོར་
 བྱར་རུང་། ས་རྒྱ་བས་བོད་ཡོངས་གཅིག་བྱར་བཅོ་མི་བྱུང་སྐབས་ཁྱི་
 སྐར་ས་སར་ལྟོས་བཅས་ཀྱི་རང་བཅན་རང་བཞེན་ཡོད་པས་རི་མོའི་རྒྱ་
 ཆལ་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བའི་གོམ་སྐབས་ཀྱང་དེ་ཅུ་ཆེན་པོ་མེད། དེར་
 བརྟེན་སྒྲོང་དང་ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཐང་ག་ཉ་ཅང་མཐོང་དགོན་པ་
 ཞིག་ཡིན། དེ་བའི་འདི་ནང་སྒྲོང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཐང་ག་གསུམ་བསྐྱས་
 ཡོད་པའི་ནང་གི་གཉིས་ནི་མེས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་ལ་ཆེད་དུ་བཅོས་པའི་གོས་
 ཆེན་བྲགས་བཏགས་ཀྱི་ཐང་ག་ཡིན་ཞིང་། གཅིག་ནི་བྲིས་ཐང་ཡིན། ཡོན་
 རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཐང་ག་གཉིས་རང་བདམས་ཡོད་པས་གཅིག་ནི་སྐྱན་
 རས་གཟིགས་པུའི་དུ་བ་ཅན་གྱི་སྐྱུ་བརྒྱན་ཡིན་པ་དང་དུས་སྐབས་དེའི་ཐང་
 གའི་དབེ་མཆོན་ཞིག་ཡིན། དེའི་བྲིས་ཆ་རུང་བ་དང་མཛེས་ཉམས་དོད་པོ་
 དེ་ཅུ་མེད་རུང་ནམ་པར་བྲག་བའི་ཆོས་གཞིར་བརྟེན་ནས་བརྗོད་བྱ་གཙོ་
 པོ་མཆོན་བྱུང།

མིང་དང་ཆིང་རྒྱལ་རབས་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱུང་དབྱང་མིད་
 གཞུང་གིས་བོད་ས་གནས་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱ་རྒྱུར་བྱགས་སྒྲན་གྱིག་ཆེད་
 བོད་ཀྱི་འགོ་པར་གོ་གནས་དང་འཇའ་ས་སྒྲོད་པའི་བྱེད་ཐབས་སྒྲུབ་ཡོད་
 ཅིང་། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་ལང་ཞེས་པའི་གོ་མིང་བརྒྱད་སྟེད་པ་དང་།
 ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མ་དང་། པཱ་ཆེན། དེ་བཞེན་དུ་ཐོག་
 ཐུ་ཞེས་པའི་གོ་མིང་སྟེད་དེ་དོ་དམ་དེ་རིགས་དངོས་སུ་ལག་ལེན་བསྐྱར་
 སྐབས་བོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆོགས་བའི་འཇགས་ཡོང་རྒྱ་དང་། དབལ་འབྱར་དང་
 རིག་གནས་གོང་འཕེལ་འགྲོ་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་བྱུང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཐང་
 གའི་རྒྱ་ཆལ་དེའང་གོང་དུ་འཕེལ་ནས་ཡང་ཆེར་སོན་ཡོད། དུས་སྐབས་
 དེའི་ཐང་གར་ཁྲད་ཆོས་གཙོ་པོ་གསུམ་ཡོད་པ་ལྟེ། ཐང་གའི་ཡངས་ཆད་
 མཛེན་གསལ་དོད་པོས་མང་དུ་བྱིན་པ་དང་གཅིག་ཉམས་འབྱར་མི་འདྲ་
 བའི་རི་མོའི་ལུགས་ཆགས་པ་དང་གཉིས། རི་མོ་བའི་རྒྱུད་སྐྱག་ཐོན་པ་
 དང་གསུམ་མ། ད་ལྟ་གནས་ཡོད་པའི་ཐང་ག་དེ་དག་ནང་གི་ཆོས་མང་ཆེ་
 བ་ནི་སྐབས་དེ་དུས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད།

བོད་ལ་རི་མོའི་ལུགས་མི་འདྲ་བ་ཐོན་པ་དེ་ནི་རི་མོ་ཡུན་རིང་གོང་
 དུ་འཕེལ་བའི་འབྲས་བྱ་ཞིག་ཡིན་ལ། རི་མོའི་རྒྱ་ཆལ་དེ་དེ་བས་ཆ་
 ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པའི་སྒྲ་བ་ལྟ་བུར་བྱར་པའི་རྟགས་མཆན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

སྐབས་དེར་ཤོག་མར་སྒྲན་གང་པ་དང་མཁུན་བཅེ་བ་ཞེས་པའི་རི་མའི་...
ལྷགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཅམ་ཐོན་པ་དང་། དེ་རྗེས་དབུས་གཙང་གཉིས་
ལ་རང་རང་ས་མའི་ཁྱད་ཆས་ལྷན་པའི་རི་མའི་ལྷགས་ཆགས་པ་དང་སྒྲུབ་
མདོ་ཁམས་ཁྲལ་ལའང་ཉམས་འགྱུར་མི་འདྲ་བའི་རི་མའི་ལྷགས་ཆགས་པ་
རེད། དེ་མཉམ་མེས་ཀྱལ་ནང་ཁྲལ་གྱི་རི་མ་ལ་དབེ་བཟུས་ཏེ་བྱིས་པའི་ཀྱ་
བྱིས་གྱི་རི་མའི་ལྷགས་ཀྱང་ཡོད། ཉམས་འགྱུར་མི་འདྲ་བའི་རི་མའི་ལྷགས་
དེ་དག་ཆགས་སྐབས་ཐང་གའི་སྐྱ་ཅལ་དེ་དབུས་མཆོ་ཀྱས་པ་ལྟར་གོང་...
འཕལ་འཁྱོ་རྒྱུ་སྐྱལ་འདྲེད་ཐབས་པ་དང་། མེ་རྟག་མཉམ་བཞད་ལྟར་
ཕན་ཚུན་གང་མཛེས་འགྲན་རེས་བྱེད་པའི་རྣམ་པའང་ཐོན་པ་རེད། སྤྱིར་
བདེང་བྱས་ན་དབུས་ཁྲལ་གྱི་ཐང་གར་རི་མའི་མཆོན་བྱ་བཞུགས་ལྷགས་
པ་དང་། འབྲི་སྤངས་ཞིབ་སྒྲུབ་མི་སྤྱི་བསམ་པའི་མཆོན་བྱེད་གྱི་
ཉམས་མཛོན་བྱུང་བའི་ཁྱད་ཆས་ལྷན་ཡོད། དཔེར་ན་པར་རིས་ཨང་༢༤པ་
ནི་དུས་གསུམ་སངས་ཀྱས་ཀྱི་སྐྱ་བརྟན་ཡིན་ཞིང་། དེས་ཤུག་བྱུང་བས་
སངས་ཀྱས་ཆོས་ལྷགས་སྤྱེལ་བའི་རྣམ་འགྱུར་དང་སྤྱི་སྤྱེལ་རི་མ་རྒྱུ་
མཛོན་བྱུང་། པར་རིས་ཨང་༢༥དང་༢༦པ་ནི་གནས་བརྟན་གྱི་ཐང་ག་
གཉིས་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནི་པོར་གྱི་འཁྲུག་ཤུགས་ཆེ་ལ་ཆོན་མདངས་སྤྱུམ་
ཞིང་གནས་བརྟན་གྱིས་སྤྱོད་མ་བརྒྱ་ཁ་ཤས་ལ་ཆོས་གསུངས་པའི་...
སྒྲིབ་དང་། དེ་བཞིན་སྤྱོད་མ་ཆོས་“ཤུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོས་མཆོ”ལས་ཐུ་ཅམ་
ཐར་རེ་བྱེད་པའི་འཆབ་འཆུབ་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་གསོན་ཉམས་ལྷན་པས་...
མཆོན་པའོ། གཙང་བྱིས་གྱི་ཐང་ག་འབྲི་སྤངས་ནི་ཞིབ་སྒྲུབ་པ་དང་།
མཛེས་ཤུག་ལྷན་པ་རི་མའི་མཆོན་བྱ་བཞུགས་ཀྱི་ཐང་ག་ལྷགས་ཡོང་རྒྱུ་...
དང་དོད་བྱེད་པ། དཔེར་ན་པར་རིས་ཨང་༢༧པ་ནི་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མའི་
སྐྱ་བརྟན་ཡིན། རི་མ་འདིའི་བྱིས་ཆ་རྟོག་འཛིང་རི་ལྟར་ཆེ་རུང་ཆ་ཤས་
རེ་རེར་ཡང་དེའི་ཉམས་གསལ་ཞིང་ཞིབ་སྒྲུབ་བྱིས་ཡོད་པ་དང་། བྱིས་ཆ་
ལྷགས་པ་བཅས་ཡོད་པར་བརྟན་ཏེ་ལམ་དེའི་གཟུགས་བརྟན་དངོས་སུ་...
མཛོན་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཆོན་མདངས་བྱ་བ་དང་། ཆགས་དམ་པའི་རི་མའི་
ཉམས་འགྱུར་འདི་ནི་ཞིབ་ཅིང་ཆོན་སྤྱེལ་ཤུགས་ཆེ་བའི་འབྲི་སྤངས་གྱི་རིང་
ཤིག་ཡིན། ཁམས་བྱིས་ནི་དབུས་བྱིས་དང་ཀྱི་བྱིས་གྱི་རི་མའི་ལྷགས་
གཉིས་གྱི་བར་དུ་གནས་པའི་འབྲི་ལྷགས་ཤིག་ཡིན་པ་དཔེར་ན་པར་རིས་...
ཨང་༢༨ནས་༢༩བར་ཁམས་བྱིས་སུ་བྱིས་པའི་རྗེ་གཟིགས་པ་ལྟ་ལྷན་གྱི་...
ཐང་ག་ཡིན། རི་མའི་རིས་སུ་སྤྱང་ཆ་རེས་ཅན་ཞིག་འཛོག་པ་དང་།
ཤིག་ཆད་གྱི་བཞུགས་པ་དང་ཆོན་མཛོག་སྤྱེལ་རྒྱུར་དང་དོད་བྱེད་པ་བཅས་...
གྱི་ཁྱད་ཆས་ལྷན་པའི་དབང་གིས་ཁམས་དྲངས་ཤིང་ཆོས་གཞི་ས་མའི་རྣམ་
པ་དེ་བས་ཆེ་བ་ཐོན་ཡོད། ཀྱི་བྱིས་གྱི་རི་མའི་ལྷགས་ནི་མེས་ཀྱལ་ནང་
ཁྲལ་གྱི་རི་མའི་འབྲི་སྤངས་ལྟར་བྱིས་པ་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན་པར་རིས་
ཨང་༢༩པ་དང་༢༠པ་ནི་སྤྱན་པའི་མཛད་པ་ཡིན་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་པའི་
སྤྱན་ནམ་རི་མའི་མཆོན་བྱ་བཞུགས་དང་། སྤྱེལ་བའི་འབྲི་སྤངས་
གྱིས་ཤུག་སྐྱ་ནི་འཁྲུངས་པ་ནས་སངས་ཀྱས་པ། སྤྱང་ན་ལས་འདས་པའི་

བར་གྱི་སྐྱ་ཆ་ཉིལ་པོ་མཆོན་པ་དང་། དེའི་ཉམས་འགྱུར་ནི་མིང་དང་ཆིང་
ཀྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་དོན་སྤྱང་ལྷན་པར་བྱེད་པའི་རི་མ་འབྲི་སྤངས་འདྲ་
པོ་ཡོད། བོད་ཀྱི་ཐང་གའི་སྐྱ་ཅལ་ནང་ཀྱི་བྱིས་གྱི་རི་མའི་ལྷགས་ཐོན་པ་ནི་
བོད་ཀྱི་མི་རིགས་གཉིས་ཀྱི་མི་དམངས་ཆོས་རིག་གནས་སྤྱེལ་རེས་བྱ་རྒྱུར་དེ་
བས་ཤུགས་སྤྱན་ཀྱང་པའི་མཆོན་རྟགས་ཤིག་རེད། རི་མའི་ལྷགས་ས་མར་
ས་ཁྲལ་དང་བྱིས་ཅལ་མི་འདྲ་བའི་སྤྱན་གྱིས་ཁོང་ཆོའི་རི་མའི་ཉམས་འགྱུར་
ལ་ཁྱད་ཆས་མི་འདྲ་བ་རེ་ལྷན་རུང་། སྤྱན་ཡོངས་ནས་བཞད་ན་བོད་ཀྱི་
ཐང་གར་མི་གཟུགས་འབྲི་སྤངས་སམ་བདེ་གཤེགས་གྱི་སྐྱ་བརྟན་འབྲི་སྤངས་
ཐད་ཞིབ་ཆགས་ཤིང་ཉམས་འགྱུར་ལྷན་ཡོད་པས་རི་མ་རྒྱུ་བཞིན་མཆོན་...
བྱུང་། གཙན་གཟན་དང་། རི་དྲགས། མེ་རྟག་འདབ་ཆགས་བཅས་ཀྱི་
རི་མ་འབྲི་སྐབས་སུ་འདིའི་དབྱིབས་གཟུགས་གང་ལྷགས་མཆོན་པ། ཆོན་
སྤྱེལ་སྤངས་ལ་དོ་སྤང་བྱས་སྤྱེལ་གསོན་ཉམས་ལྷན་པ་ཞིག་བྱུང་བ། དེར་
ད་དྲང་རོ་མཆར་ལྷན་པའི་བྱག་རི་གཡང་གཟར་ཅན་དང་། བེའུ་གསིང་
སྤུལ་བྱིས་ཏེ་བཞེད་ཆགས་ཡོད་དུ་འོང་བ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡོང་བར་...
བྱེད་པ། སོ་བུར་དང་། བ་གམ་གྱི་ཁང་བཟང་འབྲི་སྐབས་དེའི་ཉམས་
འགྱུར་སྤྱུམ་བཞིང་ལྷན་ཞིང་། བཞུགས་བྱེད་སྤངས་ཐད་བཞེད་ཆགས་
ལྟ་ན་ཤུག་པ་ཞིག་ཡོད་པ་བཅས་སོ། ལྷལ་ལྷོངས་འབྲི་སྐབས་མིག་རྒྱངས་
རིང་བ་དང་། སྤྱན་ཡོངས་ལ་བཟུ་བ། རྒྱང་གསལ་གསལ་པོར་མཐོང་བ་
བྱེད་པའི་བྱེད་ཐབས་སྤྱད་དེ་རྒྱང་ཐག་རིང་ཐུང་གི་ལྷལ་ལྷོངས་ཆང་མ་རི་
མ་གཅིག་གི་ཐོག་དུ་བྱིས་ཀྱང་ལྷལ་ལྷོངས་ཁག་ས་ས་སྤྱོད་མེད་དུ་མཐོང་
བ་དང་། ཕན་ཚུན་དབར་ཡང་ལྷི་གཙོ་པལ། ཆོན་ཤུགས་ཆེ་རྒྱང་།
གདགས་སྤྱོད་ཀྱང་མདུན། ཁོངས་སྤྱང་། སྤྱོད་ཤུགས་སྤུགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
དམ་ཟབ་བྱས་སྤྱེལ་རི་མར་བར་ཐག་རིང་བའི་འཆོར་སྤང་འཆར་བྱུང་།
ཞིབ་སྤྱི་འབྲི་སྤངས་ཐད་མང་ཆེ་བ་སྤྱན་ལ་གཟུགས་དབྱིབས་ཞིབ་ཆགས་
ངང་སྐྱི་བྱིས་བྱས་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཆོན་སྤྱེལ་ནས་མཆོན་ཐབས་བྱེད་གྱི་
ཡོད། ཀྱུ་ལྷོངས་ཁ་ཤས་དཔེར་ན་རི་ཁྲུང་དང་། སྤྱན་པ། སོ་བུར་།
བ་གམ་གྱི་ཁང་བཟང་སྤུལ་ལ་ཆོན་མདངས་རྣམ་པར་བྱ་བས་མཛེས་...
པར་བྱེད་གྱི་ཡོད།
བོད་ཀྱི་ཐང་ག་ནི་མིང་དང་ཡོན་ཀྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་དུ་མང་ཆེ་བ་...
ས་གནས་ཁག་གི་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་རི་མ་བས་ཁ་ཐོར་དུ་བྱིས་པ་ཞིག་ཡིན་
པ་དང་། སྤྱི་ཡོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པར་དུ་ལའི་སྐུ་མ་སྐྱེས་ལྟ་...
པ་ངག་དབང་སྤྱོད་བཟང་ཀྱི་མཆོའི་སྐབས་ས་གནས་ཁག་དུ་སྤྱད་གསལ་...
ཡོད་པའི་རི་མ་བ་གཅིག་སྤྱད་བྱས་ཏེ་ཆེད་མངགས་ཐང་གའི་རི་མ་འབྲི་
འགོ་འཆུགས་ཤིང་། ད་ལྟ་ཅེ་སོ་བུར་དུ་ཉར་ཆགས་བྱས་པའི་ཐང་ག་
མང་པོ་ཞིག་ནི་དུས་སྐབས་དེར་དམངས་ཁྲོད་དུ་སྤྱད་གསལ་ཡོད་པའི་རི་
མ་བས་བྱིས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་རྗེས་དུ་ལའི་སྐྱེས་ལྟ་བུར་པ་བསྐལ་བཟང་
ཀྱི་མཆོས་ཀྱང་བྱེད་ཐབས་དེ་སྤྱད་ནས་ཐང་ག་དང་ལྷུབས་རིས་འབྲི་རུ་...
བཅུག་ཡོད། མང་གཞི་དེའི་ཐོག་རི་མ་བ་རི་མ་བཞིན་སྤྱོད་འཆུགས་བྱས་

[illegible]

ས་སའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐང་ག་ཡིན་པ་ཟླ། ས་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་རིམ་ཞིག་གི་གལ་
 ཆའི་དུས་ལྟ་ཁ་གསལ་མཚན་པར་བྱས་ནས་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ས་རྒྱུས་དོན་རྒྱུན་
 གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། ཏ་དྲུང་མི་སྤྱི་ནམ་ཐར་གྱི་ཐང་ག་ཡོད་པ་ཟླ།
 གལ་ཆའི་ས་རྒྱུས་ཀྱི་མི་སྤྱི་(ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མི་སྤྱི་ཚུད་པ) ཞིག་གི་ཆོ་གང་
 རིང་གི་མཆོད་གསལ་དོད་པོའི་བྱེད་སྒྲུ་མཚན་པར་བྱས་པ་དེ་ཡིན། བོད་
 ཏུ་ཐུ་མ་མ་རྩི་བ་ཟེར་བ་ ཞིག་ཡོད་པ་དེས་ ཏུ་ཆོས་རིག་དང་ས་རྒྱུས་
 རྒྱུར་གྱི་ཐང་གའི་རིགས་འབྲེལ་དེ་ཁོམ་གཞུང་ ཏུ་བསྐྱེད་ནས་རྒྱུས་བཤད་
 བྱས་པར་མང་ཆོགས་གྱིས་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གཞན་ཡང་རང་བྱུང་
 གི་ཆོན་རིག་མཚན་པར་བྱེད་པའི་ ཐང་ག་དེ་དག་གིས་ཆོན་རིག་གི་གནས་
 ལུགས་དེས་ཅན་ཞིག་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་པ་དཔེར་ན། དེ་བའདིའི་
 རང་བཟུས་པའི་ནམ་མཁའ་ཉི་མའི་སྒྲ་སྐར་གསལ་འཁོར་བསྐྱེད་ཀྱི་རིམ་(པར་
 རིས་ཡང་། ར་པ་དང་། ལ་པ) གཉིས་པའི་ནང་ ཏུ་སྐར་ཁྲིམ་བཅུ་ གཉིས་མཚན་
 པར་བྱེད་པའི་སྒྲ་གསལ་གྱི་རིམ་གྱིས་པ་མ་ཟད། ས་སའི་རྒྱུ་ལམ་གྱི་
 ཆོས་ཉིད་བརྒྱུད་འཁོར་བསྐྱེད་བྱེད་པའི་གནས་རྒྱལ་ཡང་གྱིས་ཡོད། ཐང་
 ག་དེའི་རིགས་ནི་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་རིམ་འོ་སྤྱི་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ལ་ཉི་མ་
 རབས་ཀྱི་གནམ་རིག་སྐར་ཆེས་ ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ པའི་གལ་ཆའི་རིག་གནས་
 དོར་སྐྱེས་གིག་ཀྱང་ཡིན། དེ་བའདིའི་ནང་གསལ་རིག་གི་ཆ་བའི་རིག་པ་
 དང་། མའི་གཟུགས་གཞི་ཆགས་ལུགས། ཅ་གྲེས་རྒྱལ། ཐུན་བཅས་
 ཡོ་བུད། ཐུན་རྩལ་སྤྱི་ཆོགས་བཅས་རྒྱུད་པའི་བོད་ལུགས་གསལ་རིག་ཐང་
 ཀྱི་ཐང་ག་བཅུ་བདམས་ཡོད། བོད་ཀྱི་གསལ་རིག་དང་བོད་སྐད་ལ་སོ་རོ་
 ཉིས་རྒྱུད་ ཅམ་གྱི་ས་རྒྱུས་ རྒྱུ་པ་ དེ་ནི་ མེས་རྒྱལ་གྱི་གསལ་རིག་དང་སྐད་
 རྩལ་རིག་པའི་རྒྱུ་བས་ཆོ་བའི་ནོར་མཛད་ནང་གི་གལ་ཆའི་བྱུང་ཆ་ཞིག་
 ཡིན་ཞིང་། རྒྱུ་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱུད་པར་《རྒྱུད་བཞི》སྐགས་སྐད་
 གཞུང་བྱུང་ཡོད། རྒྱུ་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པར་སྤེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱུས་
 རྒྱ་མཚོའི་སྐབས་ཉོ་བཀ་བསྐྱེད་འཛིན་ནོར་བུ་སྐགས་སྐད་གནས་ཁག་གི་
 རྒྱུད་ལུགས་ཡོད་པའི་རིམ་མཁས་ཅན་གཅིག་སྤྱད་བྱས་དེ་གོ་རིམ་ལྟར་
 པའི་སྤྱི་ནམ་གསལ་རིག་དང་སྐད་རྩལ་སྐར་གྱི་ཐང་ག་བདུན་ཅུ་དོན་དག་
 གྱིས་ཡོད་པ་དེ་ནི་འཇམ་སྒྲིང་ཐོག་གི་གསལ་རིག་དང་སྐད་རྩལ་ས་རྒྱུས་
 ཐོག་དྲུང་བྱུང་དཀོན་པ་ཞིག་ཡིན།

རིག་གནས། རི་མ། བཟོ་ཆལ། དེ་བཞིན་རང་བྱུང་གི་ཆན་རིག་སྐད་སྐད་
ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་ཉ་ཅང་གལ་ཆེ་བའི་དངོས་པོའི་དབྱུང་གཞི་མཐོང་།

ཐོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་དུས་ལྡན་རིང་པོའི་ནང་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཤུགས་
རྒྱན་ཐོབ་པ་པོའི་དབང་གིས་དེའི་བསམ་སྒྲུབ་ལྟན་རིང་མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་
སྒྲུབ་དབང་དུ་བསྐྱར་བ་དང་། དེའི་བྱེད་སྒྲུབ་མི་རྣམས་ཀྱི་འཆར་བའི་ནང་
གནས་བབ་མཛོན་གསལ་དོད་པོ་ཞིག་བཟུང་ ཡོད་པ་ལྟར་ཐོད་ཀྱི་རིག་
གནས་ལ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རྟགས་ ཐམ་ཐོབ་པ་པོའི་ཡིན་པས་རི་མ་འང་དེ་
བཞིན་ནོ། ཐང་གའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མཚན་
ཡོད་པ་དཔེར་ན། སངས་རྒྱུ་དང་། བྱང་མེམས། ཚོས་སྦྱང་སྤང་མ་
བཅས་ཀྱི་སྦྱ་བརྟན་དང་། ཚོས་འཆད་པའི་རི་མ། དཀོན་པ། ཚོས་
ལུགས་ཀྱི་མི་ལྟ། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ། སངས་རྒྱུ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་
གཏམ་རྒྱུད་དང་ལྟ་སྦྱང་སྐད་སྐད་བཞིན་པའི་ཐང་གས་བརྒྱམས་གངས་ཀྱི་
བརྒྱ་ཆ་བརྒྱད་ཅུ་ཡན་བཟུང་ཡོད། དེས་མ་ཆད་དེ་སྤྱོད་འདི་ཉིད་
“ཚོས་སྤྱད་བྱང་འབྲེལ”ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱ་གནས་པར་བརྟེན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
འཕེལ་རྒྱས་དང་ཚོས་ལུགས་ ཁྱབ་སྤེལ་གཉིས་ ཁ་བྲལ་ཐོབ་པའི་ཐོད་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ལྟར་ཐོད་ཀྱི་ ལོ་རྒྱུས་སུ་རང་བྱུང་གི་ཆན་རིག་མཚན་
པར་བྱེད་པའི་ཐང་ག་ཡིན་ན་ ཡང་ཆང་མར་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤུགས་
ཆན་ལྟར་ཡོད། ཚོས་ལུགས་ནི་བསམ་པའི་འདྲ་ཤིས་ཤིག་ཡིན་གཤིས་
དཔལ་འབྱོར་གྱི་མང་གཞི་པོས་ཅན་ཞིག་གི་ཐོག་བྱང་བ་ཡིན་ལ།

ཚོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱད་ཚུལ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། མ་ཁེ་སིས་《དེ་ལྟར་གྱི་
མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ མཐའ་དབྱེད་སྤྱོད་པ》ཞེས་པའི་ ནང་གི་སྤྱིང་གཞི་ནང་
“ཚོས་ལུགས་ནང་གི་སྤྱད་བྱང་ལ་ ནི་དངོས་ ཡོད་ཀྱི་སྤྱད་བྱང་གི་མཚན་
བྱེད་ཅིག་ཡིན་ལ་དངོས་ ཡོད་ཀྱི་སྤྱད་བྱང་དེ་རིགས་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་
ཞིག་ཀྱང་ཡིན”ཞེས་མཛུབ་སྟོན་གནང་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡིན་ནའང་ཚོས་
ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་དེས་མི་རབས་རྗེས་ མར་ཅ་འགངས་ཉ་ཅང་ཆེ་བའི་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་ཤུལ་བཞག་དངོས་རྒྱུ་བཞག་ཡོད་པས་ དེ་དག་ལ་ང་ཚོས་མཐོང་
ཆེན་བྱེད་དཀོས་པའི་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་ཐོད་ཀྱི་ཐང་ག་གཅེས་
བསྐྱར་བར་དུ་བསྐྱར་དེ་གྱུ་ཆེའི་སྤྱོད་པ་པོར་སྤྱད་བྱང་ལྟ་བུ་དང་།
དེའི་དམིགས་ལུ་ནི་ཐང་གའི་སྤྱོད་ཚུལ་དེ་མེ་ལོང་ལྟ་བུར་བརྟེན་ནས་མི་
རྣམས་ཀྱིས་ཤུལ་བཞག་དངོས་རྒྱུ་ཀྱི་རིག་ཐང་དངོས་ལ་ངོས་འཛིན་དང་
དབྱེད་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན།

ཐོད་ཀྱི་ཐང་ག་གོ་རིམ་ ལྟན་པའི་སྤྱོད་ནས་ འབྲེལ་སྤེལ་བྱེད་ཐོབ་ས་
དང་པོ་ཡིན་པ་དང་། ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་འགོ་འཇུགས་མ་ཐག་
པ་ཡིན་ཁར་ང་ཚོའི་ཤིས་ཆད་དམའ་བ་དང་དུས་ཆད་ ཐུང་བས་སྤྱོད་ཆ་
དང་ནོར་འཁྲལ་ཡོང་པའི་ ཡིན་གཤིས་སྤྱོད་པ་པོ་རྣམས་ནས་དག་བཅས་
ཡོད་པ་ལྟ།

རིག་འཛིན་རྟོ་རྟེ་ ཨོ་ཁུ་ཁུ་ཀུ་འེ་ ཡེ་ཤིས་དབང་ལྷག་བཅས་ནས།
སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་ཟླ་ ༥ པར།

0

- 0

११० ཚ་འབྲུག་མཚན་རྟེན།
 १११ ལྷ་པམ་མཚན་རྟེན།
 ११२ དབྱེན་ལྷ་མ་མཚན་རྟེན།
 ११३ རྣམ་ཐུལ་མཚན་རྟེན།
 ११༤ ལྷ་པམ་མཚན་རྟེན།
 ११༥ དུས་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར།
 ११༦ འད་དཔག་མེད་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར།
 ११༧ གནས་པརྟན་པུ་དུག་གི་དཀྱིལ་འཁོར།
 ११༨ ལྷ་ར་ས་གཟིགས་མེམས་ཉིད་པལ་གསའི་དཀྱིལ་འཁོར།
 ११༩ དཔལ་ལྷན་ལྷ་མ།
 १२༠ དཔལ་ལྷན་ལྷ་མ།
 १२१ དཔལ་ལྷན་ལྷ་མ།
 १२२ པརྟན་མ་པུ་གཉིས།
 १२३ དུར་པདག
 १२༤ ལ་མ་ཚངས་པ།
 १२༥ གར་ལྷལ་འཁོར་བྱང་།
 १२༦ ལྷ་འཕགས་ལྷས་པ།
 १२༧ རུབ་ལྷན་མི་པམང་།
 १२༨ བྱང་རྣམ་ཐོས་གས།
 १२༩ གས་དཔྱད་མ་པུད།
 १३༠ ཟས་ལྷོད་ལྷན་དཔྱད་གྱི་ལྷང་།
 १३१ མངལ་ཆགས་ཐུལ།
 १३२ རད་པརྟག་པ་དང་གས་པ།
 १३३ ཅ་གྱིས་ཐུལ།
 १३༤ མེ་པཅའ་དང་གཏར་གའི་གནས།
 १३༥ རྩ་ལྷན།
 १३༦ གཏར་ཁ་ནས་བྱང་པའི་ལྷན་འགས།
 १३༧ རྩ་ལྷན་ལས་བྱང་པའི་ལྷན།
 १३༨ ལྷན་པཅས་གྱི་ཨ་བྱད།
 १३༩ ས་ལས་རྣམ་གཞག
 १༤༠ མཐུན་པ་ལྷན་པལ།

序 言

仁增多吉 欧朝贵 益西旺久

藏族是我国一个具有悠久历史的民族。藏族人民创造的光辉灿烂的民族文化，是中华民族文化遗产的重要组成部分，唐卡又是藏族文化中著名的一种宗教艺术。

西藏唐卡是用彩缎装裱而成的卷轴画，具有鲜明的民族特点、浓郁的宗教色彩和独特的艺术风格，历来被藏族人民视为珍宝。

唐卡的品种和质地多种多样，但多数是在布面和纸面上绘制的。这种唐卡，先将白布绷在木框上，涂上一层胶质白灰，再用滑石磨平，然后勾勒作画。还有许多是刺绣、织锦、缂丝和贴花等织物唐卡。刺绣唐卡是用各色丝线绣成，凡山水、人物、花卉、翎毛、亭台、楼阁等均可刺绣。织锦唐卡是以缎纹为地，用数色之丝为纬，交错提花而织造。贴花唐卡是用各色彩缎，剪裁成各种人物和图形，粘贴在织物上，故又称“堆绣”。缂丝唐卡是用“通经断纬”的方法，用各色纬线仅于图案花纹需要处与经丝交织，视之如雕镂之象，风貌典雅，富有立体装饰效果。缂丝是我国特有的将绘画移植于丝织品上的特种工艺品。这些织物唐卡，质地紧密而厚实、构图严谨、花纹精致、色彩绚丽，富有强烈的装饰性。有的还在五彩缤纷的花纹上，把珠玉宝石用金丝缀于其间，珠联璧合，金彩辉映，格外地显得灿烂夺目。西藏的织物唐卡多是内地特制的，其中尤以明代永乐、成化年间传到西藏的为多，后来西藏本地也能生产刺绣和贴花一类的织物唐卡了。另外还有

一种是印刷着色唐卡，先将画好的图像刻成雕板，用墨印于薄绢或细布上，然后着色装裱而成。这种唐卡，笔画纤细，刀法遒劲，设色多为墨染其外，朱画其内，层次分明，别具一格。

唐卡起源于何时，有待进一步的考查。但就西藏的绘画艺术而言，其历史大体可以追溯到吐蕃以前。在昌都卡诺新石器时代遗址上出土的文物就已出现了原始的绘画艺术。到了公元七世纪初，赞普松赞干布（公元617—650年）统一全藏，揭开了西藏历史新的一页。松赞干布先后与尼泊尔赤尊公主、唐文成公主联姻，加强了政治、经济和文化的联系。两公主进藏，分别由尼泊尔和中原内地带去大量的佛教经典、营造工艺、历法星算、医药书籍以及大批工匠等，对西藏文化的发展起了积极的推动作用。在吐蕃王朝时期，相继修筑了雍布拉康宫、布达拉宫、帕崩卡宫、强巴明久林宫、秦浦宫、扎玛宫、庞塘宫等华丽的宫殿，建筑规模空前。为装饰这些宏伟壮丽的宫室，需要更多的人来从事绘画活动，这无疑地促进了西藏绘画艺术的发展。据五世达赖所著《大昭寺目录》一书记载：“法王（松赞干布）用自己的鼻血绘画了一幅白拉姆女神像，后来蔡巴万户长时期果竹西活佛在塑白拉姆女神像时，作为核心藏在神像腹内。”这幅相传为松赞干布亲自绘制的唐卡虽已不复传世，但从西藏绘画艺术发展的过程来看，唐卡是在松赞干布时期兴起的一种新颖绘画艺术则是可以肯定的。因为这个时期

不但有长期发展起来的壁画艺术作为基础，而且更为重要的是，由于佛教的传入，佛教艺术也随之发展起来。这时单是壁画已不能满足人们的需要，于是一种能随意作画、便于悬挂、易于收藏、有利于宗教宣传的新型画种——唐卡，也就应运而生。从此，在佛教昌盛的西藏，唐卡和壁画并驾齐驱，成为西藏绘画史上两颗光彩夺目的明珠。

公元八世纪中叶到九世纪初，在赤松德赞和赤热巴巾时期，由于吐蕃王室大力扶植佛教，广建寺院，壁画和唐卡也相应地得到发展。到了吐蕃王朝末期，赞普朗达玛灭佛，许多寺院被毁，寺内壁画和唐卡等文物均遭到严重的破坏，后又屡经兵乱，吐蕃时期的壁画中那种古拙、粗犷的风格，只有在大昭寺、桑耶寺等古老寺院中尚依稀可见，而幸存下来的唐卡已寥若晨星，也就很难寻觅了。

公元九世纪中叶，吐蕃王朝灭亡以后，西藏地区长期陷于分裂割据的局面，社会经济遭到严重的破坏，文化发展十分迟缓。到了元代，西藏地方政权萨迦王朝受命管理西藏事务，为元朝敕封的十三个万户之首，但萨迦王朝并未能统一全藏，各万户都有相对的独立性，绘画艺术前进的步伐也不太大。所以，宋元时期的唐卡，流传下来的已十分罕见。宋代的唐卡，本书选了三幅，其中二幅是在内地定做的缂丝唐卡，另一幅是绘画唐卡。元代的唐卡仅选二幅，莲花网目观音像，是这时期的代表作，画面不求工细华丽，而以淡彩烘染为主。

明清两代，中央政府为了加强对西藏地方的统治，采取敕封西藏首领的办法，明封八王，清封达赖、班禅及各呼图克图即是这种管理的具体实施。这些措施对西藏社会的安定和经济、文化的发展都是有利的，西藏的唐卡艺术也随之发展到了一个新的高峰。这个时期的唐卡主要有三个

特点：一是唐卡的数量明显增多，二是形成了不同风格的画派，三是出现了绘画组织。从现存的唐卡来看，绝大部分都是明清时期的作品。

西藏不同画派的出现，是西藏绘画长期发展的结果，也是西藏绘画艺术更趋成熟的表现。这个时期，大致先出现门当和青孜两个不同的画派，后来前藏和后藏各有特点的画派也相继形成，而西康地区又形成了不同风格的画派。此外还有专门模仿内地画法的汉风画派。这些不同风格的画派，促进了唐卡艺术的蓬勃发展，形成了百花齐放、竞相斗艳的局面。大体说来，前藏的唐卡构图严谨，笔力精细，善于刻画人物的内心世界。图26三世佛像，生动地表达了释迦牟尼谈经说法的神情意态。图44、45两幅罗汉像，落笔雄劲而敷色凝重，细腻地刻画了大阿罗汉为数百弟子说法的神态以及弟子们企求早脱“苦海”的急切心情。后藏的唐卡用笔细腻，风格华丽，构图讲究，笔力饱满。例如图120吉祥天母像，画面复杂，着色浓艳，线条精细，几乎不见毫迹，这种浓艳细密的画风属于工笔重彩之类。西康画派是介于前藏画派与汉风画派之间的一个画派。例如图69—73宗喀巴应身像即属于这一画派的风格。画面留有一定的空白，注意经营位置，讲究笔墨情趣，敷色淡雅，以取得“如兼五彩”的效果。汉风画派是模仿内地绘画的一个流派。例如图28、29两幅释迦牟尼画传，以精练的构图，简洁的笔法，勾画出释迦牟尼从降生到成佛的经历，其风格与明清写意派相似。在西藏唐卡艺术中，这种汉风画派的出现标志着汉藏两族人民文化交流的进一步加强。西藏各个画派由于地区不同和擅长互异，其绘画风格也就各具特色。但总的说来，西藏绘画唐卡，画人物、佛像，笔精而有神韵，形象栩栩如生；写走兽花鸟，则精于勾勒，注意设色，姿态生动；配奇石山景，峰峦峭拔，气势雄伟；

绘宫殿楼阁，格调稳重，布置壮丽。在取景布局上，视野广阔，用鸟瞰全局和散点透视的手法，把远近景物组织在一个画面内，而各景物间又有它自身的透视关系。利用景物的轻重主次、干湿浓淡、阴阳向背、虚实疏密等关系加以联系，使画面有咫尺千里之感。具体的画法多用细笔填彩晕染的方法，即先用精细的线条勾勒轮廓，再用各种艳丽的对比色彩填充或晕染。有些背景如山水、云彩、宫室、楼阁等用类似金碧山水的画法加以烘托。

西藏唐卡，在明清以前大多是由各地民间画工分散绘制的；到公元十七世纪，五世达赖阿旺罗桑嘉措时期，开始把各地著名画师集中起来，专门从事唐卡的绘制，现在布达拉宫收藏的很多唐卡就是这一时期民间著名画师绘制的。以后七世达赖格桑嘉措也采取这种办法绘制唐卡和壁画。在这个基础上，画工逐渐组织起来，发展成为“拉日白吉杜”近似内地的行帮一类的绘画组织。此外，各大寺院的唐卡，一部分是由施主供奉，另一部分则是寺内有绘画才能的喇嘛绘制的。过去，寺院是西藏文化的荟萃之地，许多高僧不但是深受崇敬的佛学大师，而且又是出类拔萃的绘画能手。著名的萨迦班智达贡嘎坚赞，曾为萨迦北寺画过壁画——文殊菩萨像。格鲁派始祖宗喀巴也曾画过一幅自画像寄给居住在青海的母亲。以后，诸如克珠杰、五世达赖阿旺罗桑嘉措等，也画过唐卡。此外民间的画师也很多，例如前藏的洛扎丹增罗布，后藏的曲银嘉措、绒巴索朗结布、江央罗布等，都是公元十七世纪著名的绘画大师。我们从本书选入的绘画唐卡中，足以窥见历代西藏画师在绘画艺术方面的卓越技巧和才能。

唐卡制成后，还要用纸或绢托裱背面，画面四周用彩缎拼成画框，两端加硬木轴心，地脚轴心安有轴头，画面上还覆有可以揭起的薄绢及等

长的双条彩带。唐卡装裱后，一般还要延请喇嘛念经加持，并在唐卡背面盖上喇嘛的金汁或朱砂手模。

西藏唐卡的题材是多方面的，有取材于西藏社会历史和生活习俗的历史画和风俗画，也有反映西藏天文历法和藏医藏药的唐卡。据史作画、以画言史是西藏唐卡的一个显著特点。反映西藏历史的唐卡，有通史性的，即作者把西藏各个历史阶段的重大事件，一件件形象地描绘出来，并加以必要的文字说明，扼要地介绍了西藏历史的概貌。有的是以断代性的历史为题材的唐卡，即描绘某一历史阶段的几个重要片段，说明有关的历史事件。还有一种人物传记唐卡，是把某个重要历史人物（包括宗教人物）一生中的突出活动表现出来。西藏有一种街头说唱艺人叫“喇嘛玛尼”，经常携带这类文学历史唐卡，串街走巷，讲述西藏的历史故事，很受群众欢迎。此外，还有以描绘自然科学为内容的唐卡，反映了一定的科学知识。例如本书选入的两幅天体日月星辰运行图（图4、5），每个行星分别画有象征十二天宮的动物图形，并按照各自的轨道运行。这类唐卡不仅是西藏近代的绘图作品，也是研究近代天文历算的重要文物。有关藏医方面的唐卡，本书选入了十幅，包括医学原理、人体结构、经络穴位、医疗器械、各种药物等。藏医藏药已有两千年左右的历史，是祖国医药学伟大宝库中的重要组成部分，早在公元八世纪就有《四部医典》等医药学典籍问世。公元十七世纪，第斯桑结嘉措时期，集中了洛扎丹增罗布等各地著名画师，系统地绘制了一套完整的医药唐卡，共七十九幅，这在世界医药史上也是罕见的。

唐卡在西藏社会上的应用是极为广泛的，社会名流大多珍藏有数量不等的传世唐卡，贫民百姓，或出自信仰，或为了某种纪念，也要聘请画

师绘制唐卡供奉。在寺院里，唐卡更是必备的庄严之具，每个殿堂，甚至僧舍，都悬挂着数量不等的唐卡。这些数量极为可观的唐卡，作为文化遗产，它为我们研究西藏历史、宗教、文化、绘画、工艺以及自然科学等，提供了极为重要的实物资料。

西藏社会长期处在宗教的影响之下，宗教思想一直统治着人们的头脑，宗教活动在人民的生活中占有突出的地位，因此，西藏的文化必然会打上宗教的烙印。西藏的绘画也不例外，唐卡的主要内容就是反映宗教这一主题的，诸如佛像、菩萨像、护法神像、说法图、宗教寺院、宗教人物、宗教教义、佛教故事和宗教神话等，约占西藏唐卡总数的百分之八十以上。并且，由于西藏过去是“政教合一”的社会，历史的发展与宗教的传布有着不可分割的联系，因此，即使是描绘西藏历史或反映自然科学方面的唐卡，也都带有

浓厚的宗教色彩。然而，宗教作为一种意识形态，是在一定的经济基础上产生的，是一种社会历史现象，正如马克思在《〈黑格尔法哲学批判〉导言》一文中所指出的，“宗教的苦难既是现实苦难的表现，又是对这种现实苦难的抗议”。即便如此，但作为宗教艺术，却为后人留下了极为重要的历史遗产，这是值得我们珍视的。正因为这样，我们才把西藏唐卡选辑出版，以飨读者。我们的目的还在于通过唐卡艺术这扇窗户，让人们去认识、探索这份遗产的真正价值。

唐卡作为一种宗教画卷，过去很少有人对之进行深入的探讨。西藏地处偏僻，唐卡对内地读者来说，也属前所未见。现彙纂出版，在国内仅是首次，实为学术界之一大喜事。读者得此，足供鉴赏，观其一端，即知大体，唯编辑时间仓促，水平所限，纰缪难免，尚希读者不吝指教。

一九八四年五月

图版目次

1 斯巴霍	33 释迦牟尼画传
2 四大洲及风火水土图	34 释迦牟尼画传
3 须弥山图	35 释迦牟尼画传
4 天体日月星辰运行图	36 释迦牟尼画传
5 天体日月星辰运行图	37 释迦牟尼画传
6 香巴拉图	38 释迦牟尼画传
7 西藏人的起源图	39 释迦牟尼画传
8 松赞干布画传	40 释迦牟尼神变图
9 松赞干布画传	41 释迦牟尼神变图
10 松赞干布画传	42 七佛之一释迦牟尼像
11 金城公主进藏图	43 十六罗汉像
12 赤松德赞画传	44 巴怙拉罗汉像
13 赤松德赞画传	45 罗睺罗罗汉像
14 赤松德赞画传	46 罗汉像
15 三代法王像	47 罗汉渡水图
16 拉龙白多行刺朗达玛图	48 六庄严二胜者像
17 大昭寺	49 堪洛却松三尊像
18 桑耶寺	50 堪洛却松三尊像
19 温乡石头宫殿	51 觉俄仲松三尊像
20 桑噶古托	52 仲敦巴像
21 十二镇魔寺	53 马尔巴译师像
22 布达拉宫及大昭寺	54 米拉日巴像
23 扎什伦布寺	55 米拉日巴画传
24 无量光佛像	56 塔布拉杰像
25 三世佛像	57 噶玛巴·都松钦巴像
26 三世佛像	58 玛吉拉准像
27 三世佛像	59 萨迦贡噶宁布像
28 释迦牟尼画传	60 萨迦贡噶坚参像
29 释迦牟尼画传	61 帕巴洛追坚村像
30 释迦牟尼画传	62 贡塘喇嘛向像
31 释迦牟尼画传	63 布顿·仁钦主像
32 释迦牟尼画传	64 上师供奉图